

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Латинська мова та медична термінологія
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій. Кафедра іноземних мов
Розробник(и)	Нефедченко Оксана Іллівна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Семестр вивчення навчальної дисципліни	16 тижнів протягом 1-го семестру, 18 тижнів протягом 2-го семестру
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 4 кред. ЄКТС, 120 год. Для денної форми навчання 34 год. становить контактна робота з викладачем (34 год. практичних занять), 86 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Педіатрія"
Передумови для вивчення дисципліни	Передумови для вивчення відсутні
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» є засвоєння нормативної граматики латинської мови і формування фахово-орієнтованої термінологічної компетентності з перспективою їх подальшого використання у професійній діяльності. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів розуміння лінгвістичної системи латинської мови, її основні граматичні форми; висвітлення основних механізмів словотвору в латинській мові; формування фахової термінології.

4. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ. Фонетика. Алфавіт. Класифікація голосних і приголосних. Дифтонги. Диграфи. Довгота і короткість. Наголос. Система латинського іменника. Граматичні категорії. Словникова форма іменників. Неузгоджене означення.

<p>Тема 2 Граматичні категорії прикметника, поділ на групи. Родові закінчення визначення основи. Узгоджене означення.</p>
<p>Тема 3 Іменники I відміни. Грецькі іменники I відміни. Лексика. Найбільш вживані прийменники з Acc. і Abl.</p>
<p>Тема 4 Іменники II відміни чоловічого і середнього родів. Грецькі іменники II відміни. Лексика. Сталі вирази. Суфікси. Системне вивчення прикметників I групи. Узгодження прикметників першої групи з іменниками.</p>
<p>Тема 5 Іменники III відміни. Типи, знаходження основи, парадигми всіх родів відмінювання. Приголосний тип. Голосний тип. Мішаний тип.</p>
<p>Тема 6 Прикметники III відміни. Узгодження з іменниками I, II, III відміни. Використання прикметників грецького походження в анатомічній термінології. Словотвір. Лексика.</p>
<p>Тема 7 Вивчення іменників IV - V відміни. Винятки. Лексика. Сталі вирази. Утворення іменників четвертої відміни від основи супі-на. Лексика.</p>
<p>Тема 8 Підсумковий модульний контроль «Основи анатоμο-гістологічної термінології. Структура та будова терміна».</p>
<p>Тема 9 Загальна характеристика фармацевтичної термінології. Лексико-граматичні особливості оформлення назв препаратів з лікарськими формами. Рецепт. Граматична структура рецепта. Оформлення латинської частини рецепта. Дієслова, які вживаються в рецепті.</p>
<p>Тема 10 Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів та сполук, кислот, солей, оксидів, складних ефірів, основ, номенклатура органічної хімії тощо.</p>
<p>Тема 11 Виписування рецептів на тверді, м'які та рідкі лікарські форми.</p>
<p>Тема 12 Поняття «клінічний термін». Однослівні та багатослівні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовою. Словотвір.</p>

Тема 13 Латинсько-грецькі дублети іменників I відміни. Кінцеві терміноелементи I відміни.
Тема 14 Латинсько-грецькі дублети іменників II відміни чоловічого та середнього родів. Кінцеві терміноелементи II відміни. Словотвір. Латинсько-грецькі дублети прикметників першої групи. Кінцеві терміноелементи I відміни.
Тема 15 Латинсько-грецькі дублети іменників III відміни чоловічого та жіночого родів. Кінцеві терміноелементи іменників III відміни. Латинсько-грецькі дублети іменників III відміни середнього роду.
Тема 16 Латинсько-грецькі дублети та словотворчі терміноелементи прикметників другої групи. Латинсько-грецькі дублети та словотворчі терміноелементи іменників IV-V відміни.
Тема 17 Підсумковий модульний контроль.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Працювати з медичною літературою
РН2	Виписувати рецептурні форми
РН3	Встановлювати діагноз пацієнтів
РН4	Засвоєти нормативну граматику латинської мови, використовувати фахову термінологію професійній діяльності. Сформувати у студентів розуміння лінгвістичної системи латинської мови, її основні граматичні форми, засвоєти механізми словотвору в латинській мові; формування фахової термінології.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 228 Педіатрія:

ПР1	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати найбільш вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
-----	---

ПР6	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2) в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, що базуються на засадах доказової медицини, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПР18	Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
ПР24	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.

7. Роль освітнього компонента у формуванні соціальних навичок

Загальні компетентності та соціальні навички, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

СН1	Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.
СН2	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

8. Види навчальних занять

Тема 1. Вступ. Фонетика. Алфавіт. Класифікація голосних і приголосних. Дифтонги. Диграфи. Довгота і короткість. Наголос. Система латинського іменника. Граматичні категорії. Словникова форма іменників. Неузгоджене означення.
Пр1 "Тема 1." (денна) Вивчити латинський алфавіт. Класифікація голосних і приголосних. Дифтонги. Диграфи. Довгота і короткість. Наголос. Система латинського іменника. Граматичні категорії. Словникова форма іменників. Неузгоджене означення.
Тема 2. Граматичні категорії прикметника, поділ на групи. Родові закінчення визначення основи. Узгоджене означення.
Пр2 "Тема 2." (денна) Ознайомити з граматичними категоріями прикметника, поділ на групи. Родові закінчення визначення основи. Узгоджене означення. Робота з тестами в MIX. Усне опитування словникового мінімуму іменників.
Тема 3. Іменники I відміни. Грецькі іменники I відміни. Лексика. Найбільш вживані прийменники з Acc. і Abl.

<p>Пр3 "Тема 3." (денна)</p> <p>Ознайомлення з іменником I відміни. Грецькі іменники I відміни. Лексика. Найбільш вживані прийменники з Acc. і Abl. Робота з тестами в МІХ. Усне опитування словникового мінімуму прикметників.</p>
<p>Тема 4. Іменники II відміни чоловічого і середнього родів. Грецькі іменники II відміни. Лексика. Сталі вирази. Суфікси. Системне вивчення прикметників I групи. Узгодження прикметників першої групи з іменниками.</p>
<p>Пр4 "Тема 4." (денна)</p> <p>Ознайомлення з іменниками II відміни чоловічого і середнього родів. Грецькі іменники II відміни. Лексика. Сталі вирази. Суфікси. Системне вивчення прикметників I групи. Узгодження прикметників першої групи з іменниками. Робота з тестами в МІХ.</p>
<p>Тема 5. Іменники III відміни. Типи, знаходження основи, парадигми всіх родів відмінювання. Приголосний тип. Голосний тип. Мішаний тип.</p>
<p>Пр5 "Тема 5." (денна)</p> <p>Ознайомлення з іменниками III відміни. Типи, знаходження основи, парадигми всіх родів відмінювання. Приголосний тип. Голосний тип. Мішаний тип. Робота з тестами в МІХ.</p>
<p>Тема 6. Прикметники III відміни. Узгодження з іменниками I, II, III відміни. Використання прикметників грецького походження в анатомічній термінології. Словотвір. Лексика.</p>
<p>Пр6 "Тема 6." (денна)</p> <p>Ознайомлення з прикметниками III відміни. Узгодження з іменниками I, II, III відміни. Використання прикметників грецького походження в анатомічній термінології. Словотвір. Лексика.</p>
<p>Тема 7. Вивчення іменників IV - V відміни. Винятки. Лексика. Сталі вирази. Утворення іменників четвертої відміни від основи супі-на. Лексика.</p>
<p>Пр7 "Тема 7." (денна)</p> <p>Вивчення іменників IV – V відміни. Винятки. Лексика. Сталі вирази. Утворення іменників четвертої відміни від основи супіна. Лексика. Робота з тестами в МІХ.</p>
<p>Тема 8. Підсумковий модульний контроль «Основи анатоми-гістологічної терміно-логії. Структура та будова терміна».</p>
<p>Пр8 "Тема 8." (денна)</p> <p>Підсумковий модульний контроль «Основи анатоми-гістологічної термінології. Структура та будова терміна». Усне опитування крилатих висловів.</p>
<p>Тема 9. Загальна характеристика фармацевтичної термінології. Лексико-граматичні особливості оформлення назв препаратів з лікарськими формами. Рецепт. Граматична структура рецепта. Оформлення латинської частини рецепта. Дієслова, які вживаються в рецепті.</p>

<p>Пр9 "Тема 9." (денна)</p> <p>Загальна характеристика фармацевтичної термінології. Лексико-граматичні особливості оформлення назв препаратів з лікарськими формами. Рецепт. Граматична структура рецепта. Оформлення латинської частини рецепта. Дієслова, які вживаються в рецепті.</p>
<p>Тема 10. Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів та сполук, кислот, солей, оксидів, складних ефірів, основ, номенклатура органічної хімії тощо.</p>
<p>Пр10 "Тема 10." (денна)</p> <p>Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів та сполук, кислот, солей, оксидів, складних ефірів, основ, номенклатура органічної хімії тощо. Робота з літературою.</p>
<p>Тема 11. Виписування рецептів на тверді, м'які та рідкі лікарські форми.</p>
<p>Пр11 "Тема 11." (денна)</p> <p>Виписування рецептів на тверді, м'які та рідкі лікарські форми. Групова робота.</p>
<p>Тема 12. Поняття «клінічний термін». Однослівні та багатослівні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовою. Словотвір.</p>
<p>Пр12 "Тема 12." (денна)</p> <p>Поняття «клінічний термін». Однослівні та багатослівні терміни. Структура термінів-комполітів латинською та українською мовою. Словотвір. Самостійна робота. Робота з тестами в МІХ.</p>
<p>Тема 13. Латинсько-грецькі дублети іменників I відміни. Кінцеві терміноелементи I відміни.</p>
<p>Пр13 "Тема 13." (денна)</p> <p>Латинсько-грецькі дублети іменників I відміни. Кінцеві терміноелементи I відміни. Робота з тестами в МІХ.</p>
<p>Тема 14. Латинсько-грецькі дублети іменників II відміни чоловічого та середнього родів. Кінцеві терміноелементи II відміни. Словотвір. Латинсько-грецькі дублети прикметників першої групи. Кінцеві терміноелементи I відміни.</p>
<p>Пр14 "Тема 14." (денна)</p> <p>Латинсько-грецькі дублети іменників II відміни чоловічого та середнього родів. Кінцеві терміноелементи II відміни. Словотвір. Латинсько-грецькі дублети прикметників першої групи. Кінцеві терміноелементи I відміни. Робота з тестами в МІХ.</p>
<p>Тема 15. Латинсько-грецькі дублети іменників III відміни чоловічого та жіночого родів. Кінцеві терміноелементи іменників III відміни. Латинсько-грецькі дублети іменників III відміни середнього роду.</p>
<p>Пр15 "Тема 15." (денна)</p> <p>Латинсько-грецькі дублети іменників III відміни чоловічого та жіночого родів. Кінцеві терміноелементи іменників III відміни. Латинсько-грецькі дублети іменників III відміни середнього роду. Робота з тестами в МІХ.</p>

Тема 16. Латинсько-грецькі дублети та словотворчі терміноелементи прикметників другої групи. Латинсько-грецькі дублети та словотворчі терміноелементи іменників IV-V відміни.
Пр16 "Тема 16." (денна) Латинсько-грецькі дублети та словотворчі терміноелементи прикметників другої групи. Латинсько-грецькі дублети та словотворчі терміноелементи іменників IV-V відміни. Робота з тестами в МІХ.
Тема 17. Підсумковий модульний контроль.
Пр17 "Тема 17." (денна) Підсумковий модульний контроль.

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Кейс-орієнтоване навчання
МН2	Електронне навчання
МН3	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН4	Практикоорієнтоване навчання
МН5	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН6	Самостійне навчання

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання, які сприяють розвитку загальних, фахових, креативних здібностей.

Набуття студентами soft skills здійснюється протягом всього періоду вивчення дисципліни. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях, здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій є важливими навичками в професійній діяльності майбутніх професіоналів.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Індивідуальний дослідницький проєкт
НД2	Виконання групового практичного завдання
НД3	Електронне навчання у системах (перелік конкретизується викладачем, наприклад, Google Classroom, Zoom та у форматі Youtube-каналу)
НД4	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД5	Виконання ситуативних вправ
НД6	Виконання практичних завдань

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$140 \leq RD < 169$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 139$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 119$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Тестування є невід'ємною складовою навчального процесу в сучасних умовах.	протягом всього періоду вивчення дисципліни	Оцінка формується у вигляді балів.
МФО2 Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.	Самостійна робота студентів є невід'ємною складовою навчального процесу	протягом всього періоду навчання	Оцінка формується у вигляді балів
МФО3 Захист презентацій та рефератів	Розвиває самостійну роботу студентів, вміння роботи з літературою, виокремлення головного.	протягом всього періоду навчання	Отримання балів.
МФО3 Завдання взаємного оцінювання знань	Формування вміння взаємооцінювання є невід'ємною частиною навчального процесу.	протягом всього періоду вивчення дисципліни	Оцінка формується у вигляді балів

МФО5 Самостійне виконання студентами ситуаційних вправ на практичних заняттях та їх обговорення.	Розвиває здатність студентів до самостійної роботи.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Отримання результатів у вигляді балів
МФО7 Перевірка та оцінювання письмових завдань	Письмові завдання є обов'язковим компонентом для закріплення вивченого матеріалу.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Оцінка формується у вигляді балів.

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Усне опитування.	Результатом самостійної роботи з інформаційними джерелами є вибір та вивчення крилатих виразів на латинській мові, підготовка міні-презентації стосовно виписування рецептів (її латинської частини)	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Оцінка формується у вигляді балів.
МСО2 Поточний тестовий контроль.	Тестовий контроль є невід'ємною частиною навчального процесу.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Оцінка формується у вигляді балів
МСО3 Складання підсумкового модульного контролю	Індивідуальне завдання у вигляді дослідження-проекту є гарантованим показником засвоєння студентами набутих знань.	Останнє заняття 1, 2 семестрів	Оцінка формується у вигляді балів
МСО4 Звіт за результатами виконання практичних робіт	Виконання практичних завдань є закріпленням вивченого матеріалу.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни.	Оцінка формується в вигляді балів
МСО5 Виконання групового дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)	Виконання данного виду діяльності розвиває вміння працювати в команді, відшукувати шляхи рішення проблеми та закріплення матеріалу.	Протягом всього періоду навчання	Оцінка формується у вигляді балів

МСО6 Виконання ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист)	Виконання ситуативних вправ є якісним показником засвоєння вивченого матеріалу.	Протягом семестру	Оцінка формується у вигляді балів.
--	---	-------------------	------------------------------------

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
1 семестр		200 балів		
МСО1. Усне опитування.		40		
	Словниковий мінімум іменників, словниковий мінімум прикметників, крилаті вирази. (4x10)	40	20	Ні
МСО2. Поточний тестовий контроль.		30		
	3x10	30	15	Ні
МСО3. Складання підсумкового модульного контролю		80		
		80	40	Ні
МСО4. Звіт за результатами виконання практичних робіт		20		
	Письмове виконання вправ після кожної теми самостійно або в команді	20	10	Ні
МСО5. Виконання групового дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)		10		
		10	5	Ні
МСО6. Виконання ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист)		20		
		20	10	Ні
2 семестр		200 балів		
МСО1. Усне опитування.		20		
	Крилаті вирази медичної тематики	20	10	Ні
МСО2. Поточний тестовий контроль.		30		
	2x15	30	Не передбачено	Ні
МСО3. Складання підсумкового модульного контролю		80		

		80	Не передбачено	Ні
МСО4. Звіт за результатами виконання практичних робіт		35		
	Виконання письмових практичних вправ (7x5)	35	17	Ні
МСО5. Виконання групового дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)		15		
		15	7	Ні
МСО6. Виконання ситуативних вправ (підготовка, презентація, захист)		20		
		20	10	Ні

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди
ЗН1	Навчальний процес потребує використання методичного забезпечення, мультимедійного обладнання та роздаткового матеріалу.
ЗН3	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, моделювання тощо та ін.)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	The Latin Language and Medical Terminology Basics [Текст] : textbook / L. Yu. Smolska, O. H. Pylypiv, P. A. Sodomora etc. ; edited L.Yu. Smolska. — 4-th ed. — К. : AUS Medicine Publishing, 2018. — 400 p. + Гриф МОН.
2	Латинська мова і основи медичної термінології [Текст] : підручник / М. М. Закалюжний, А. В. Янков, В. В. Чолач. — Тернопіль : Укрмедкнига, 2019. — 276 с.
Допоміжна література	
3	The Latin Language and Medical Terminology Basics : textbook / L. Smolska, P.Sodomora et al. - Kyiv : AUS Medicine, 2018. - 450 p.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
4	5342 Latin Language and Fundamentals of Anatomical Terminology [Електронний ресурс] : for the 1st year English-speaking stud. of the Medical Institute / N. O. Symonenko. — Sumy : Sumy State University, 2022. — 60 p.
5	5419 Словник клінічних термінів (латинсько-англійсько-український) [Електронний ресурс] / О. І. Нефедченко, С. В. Міхно, Ю. С. Козаченко. — Суми : СумДУ, 2022. — 120 с.